

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 452/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Monikou Marjanovič, Urbánkova 6, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 131/2019 z 21. novembra 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 353/2021 z 28. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 16. mája 2022 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 131/2019 z 21. novembra 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7 Cdo 353/2021 z 28. februára 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“, spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“). Sťažovatelia zároveň navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobou zo 4. mája 2018 sa sťažovatelia domáhali určenia neplatnosti dražby nehnuteľnosti. Okresný súd Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 5 C 12/2018-347 z 29. januára 2019 žalobu sťažovateľov zamietol (výrok I) a žalovaným náhradu trov konania nepriznal (výrok II).

3. Na základe odvolania sťažovateľov krajský súd napadnutým rozsudkom z 21. novembra 2019 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. Najvyšší súd napadnutým uznesením z 28. februára 2022 dovolanie sťažovateľov proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s konštatovaním, že neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP, a to bez zaoberania sa jeho vecnou správnosťou.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia v úvode ústavnej sťažnosti zhrnuli podstatu právneho sporu vedeného na okresnom súde na základe nimi podanej žaloby o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Následne pomerne rozsiahlo poukázali na nedostatky v konaní a odôvodnení rozsudku okresného súdu. Súdu prvej inštancie vyčítajú, že ich ako spotrebiteľov nepoučil a neskúmal neprijateľné zmluvné podmienky v úverovej zmluve, ktorú uzavreli ako dlžníci s veriteľom. Zároveň nepodrobil prieskumu ani zmluvu o záložnom práve. A napokon konštatujú, že sa odklonil od rozhodovacej praxe súdov, postupoval v priamom rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky, eurokonformným výkladom práva, porušil právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces a nevykonával vo veci riadne dokazovanie. Vychádzajúc z uvedeného, považujú sťažovatelia rozsudok okresného súdu za arbitrárny a zjavne neodôvodnený.

6. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovatelia zhrnuli odvolacie dôvody proti rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré predostreli krajskému súdu. Podstata odvolania spočívala v tvrdení, že sú v postavení slabšej strany, ktorá si nemôže dovoliť služby právneho zástupcu, a preto očakávali, že súd prvej inštancie vykoná kontrolu všetkých doručovaných písomností, zmlúv (úverovej a záložnej), všeobecných úverových podmienok po formálnej, ako aj obsahovej stránke, k čomu však podľa ich názoru nedošlo. Ak by súd konal so sťažovateľmi ako spotrebiteľmi, ak by podrobil prieskumu zmluvy, neprijateľné zmluvné podmienky v nich obsiahnuté, ak by skúmal prípadnú neprímeranosť výkonu záložného práva vzhľadom na pomer skutočnej ceny nehnuteľností a skutočnej výšky dlhu sťažovateľov, musel by dôjsť k záveru, že dražba bola neplatná.

7. Následne sťažovatelia uviedli, že proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie, ktoré „*si sami spísali aj podpísali. Dovolanie sťažovateľov bolo adresované dovolaciemu súdu a doručené súdu prvej inštancie dňa 21. januára 2020. V podanom dovolaní žiadali o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku s odôvodnením, že v draženej nehnuteľnosti majú spolu s rodinami trvalé bydlisko. Sťažovatelia v dovolaní žiadali o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Nebolo však ich povinnosťou byť proaktívnymi a žiadať oslobodenie od súdnych poplatkov. Súd s nimi ako so slabšou stranou nekonal nepoučil ich riadne ako spotrebiteľov. A o žiadosti sťažovateľov rozhodol uznesením z 12. marca 2020 č. k. 5C/12/2018-513 tak, že oslobodenie od súdnych poplatkov im priznal. Súd prvej inštancie svoje pochybenie odstránil poučením sťažovateľov podaním až z 26. októbra 2021, teda rok a 3 mesiace po podaní dovolania sťažovateľmi, ako spotrebiteľmi. Následne dovolatelia v súdom stanovenej lehote a na výzvu súdu predložili splnomocnenie pre svoje zastupovanie v dovolacom konaní udelené advokátke JUDr. Monike Marjanovič a súčasne doručili súdu aj dovolanie z 15. novembra 2021 so všetkými náležitosťami*

v zmysle § 428 a § 429 CSP, ktoré označili ako *Doplnenie dovolania zo dňa 21. januára 2020. Dovolací súd v konaní vednom pred NS SR uznesením z 28.2.2022, pod sp. zn.: 7Cdo/353/2021 dovolanie odmietol. Sťažovateľom vytkol, že porušili zákonnú povinnosť v konaní pred NS SR byť právne zastúpení. Neakceptoval pritom výzvu súdu prvej inštancie určenú sťažovateľom na predloženie plnomocenstva na svoje zastupovanie v dovolacom konaní, ani doručenie plnej moci a dovolanie podpísané právnym zástupcom. Ďalšou procesnou obranou sťažovateľov sa NS SR nezaoberal.*“.

8. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľa uviedli: „*Pretože Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd SR na súdenú vec nenazerali cez prizmu spotrebiteľského práva, podľa sťažovateľov tým porušili princíp právnej istoty aj ich legitímne očakávania. Aj v tomto smere považujú rozhodnutia odvolacieho súdu a dovolacieho súdu za zmätočné.*“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov o porušení v petite ústavnej sťažnosti označených práv napadnutými rozhodnutiami, s ktorých závermi nesúhlasia a považujú ich za zmätočné.

10. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

11. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

13. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľa využili (a to bez toho, aby v ústavnej sťažnosti tvrdili, že niektorá z ich dovolacích námietok nebola v dovolacom konaní uplatniteľná), a ich dovolaním sa zaoberal najvyšší súd ako súd dovolací.

14. Z uvedeného dôvodu sa vo veci sťažovateľov uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej

proti napadnutému rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľov napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

15. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

16. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k označeným právam sťažovateľov je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť v tejto časti nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa z nej dalo vyvodiť, ako napadnuté uznesenie najvyššieho súdu malo poškodiť sťažovateľov na nimi označených právach, pretože absentuje odôvodnenie, teda argumentácia, relevantné námietky a prezentovanie súvislostí týkajúcich sa porušenia označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu. Zjednodušene povedané, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, prostredníctvom derogácie ktorého by mohli sťažovatelia dosiahnuť taký účinok aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu (ako to zodpovedá reťazcu subsidiarity, na ktorého konci je ústavný súd), nepostačuje len napadnúť, ale je proti jeho obsahu potrebné uplatniť konkrétne (ústavnoprávne relevantné) námietky. Rozhodne nepostačuje vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu strohé konštatovanie, že je zmätočné a bol ním porušený princíp právnej istoty a legitímne očakávania sťažovateľov. Nejde totiž o relevantnú a adresnú argumentáciu atakujúcu najvyšším súdom prezentované závery. Sťažovatelia nelogicky (poukazujúc na body 5 a 6 odôvodnenia tohto uznesenia) podstatnú časť argumentácie, resp. takmer všetku argumentáciu v odôvodnení ústavnej sťažnosti zamerali na atakovanie záverov súdu prvej inštancie, pričom, vychádzajúc z princípu subsidiarity, malo odôvodnenie ich ústavnej sťažnosti smerovať predovšetkým k relevantnému spochybneniu záverov súdu dovolacieho.

17. Ústavný súd zdôrazňuje, že v ústave a zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, ktorých uplatnenie je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde).

18. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia podali ústavnému súdu ústavnú sťažnosť, v ktorej absentujú konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľov dôjsť k porušeniu nimi označených práv a slobôd napadnutým uznesením najvyššieho súdu (ústavnoprávne relevantné odôvodnenie ústavnej sťažnosti, pozn.).

19. Vo svojej doterajšej judikatúre ústavný súd už formuloval právny názor (pozri napr. IV. ÚS 359/08), podľa ktorého má nedostatok odôvodnenia sťažnosti (alebo jej časti) významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľov v danom prípade navyše zastúpených kvalifikovaným právnym zástupcom, aby čo najpresnejšie opísali skutkový stav, z ktorého vyvodzujú svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Všeobecne formulovaný subjektívny názor sťažovateľov o porušení ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k jeho namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver formulovať aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

20. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

21. Pretože predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúce s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

22. Následkom uvedeného nedostatku zostala ústavná sťažnosť sťažovateľov v rovine vyjadrenia nespokojnosti s napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Uvedené by ústavný súd aj v prípade, že by neodmietol podanie v tejto časti pre nedostatok náležitostí, viedlo pri zameraní sa na úroveň odôvodnenia napadnutého uznesenia nutne k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia v podstatnom (body 20 a 21) dal sťažovateľom komplexnú, zrozumiteľnú a jednoznačnú odpoveď ako dospel k záveru, že v dovolacom konaní nebola splnená osobitná podmienka povinného právneho zastúpenia sťažovateľov (ako dovolateľov) advokátom. Po doručení podania, ktorým bolo sťažovateľom poskytnuté poučenie o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci podľa § 160 ods. 2 CSP (pochybenie o nepoučení, ktoré prvoinštančný súd odstránil), sťažovatelia túto možnosť nevyužili, ale zastupovanie v dovolacom konaní advokátom a spísanie dovolania ním si sami zabezpečili vlastnou iniciatívou, čo spôsobilo neprípustnosť dovolania, keďže týmto postupom sťažovateľov k uplatneniu ochrany ich práv došlo až po uplynutí lehoty na podanie dovolania. Najvyšší súd sťažovateľom dostatočne vysvetlil aj svoj právny záver, že ani chyba výzvy okresného súdu (ktorá v situácii, ktorá tu nastala, pripúšťala možnosť podania dovolania spísaného advokátom v súdom

určenej lehote aj mimo zastrešenia tohto procesného úkonu centrom právnej pomoci, čo sťažovatelia využili) nemohla nič zmeniť na neprípustnosti takého riešenia v dovolacom konaní po uplynutí lehoty na podanie dovolania (nebolo možné neprípustné dovolanie „sprípustiť“). Sťažovatelia však až na stroho vyjadrený nesúhlas s rozhodnutím dovolacieho súdu nijako nezacielili svoju argumentáciu v rámci odôvodnenia ústavnej sťažnosti na ústavnoprávnu polemiku s tam vyjadrenými právnymi závermi. Bez ohľadu na to ani odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevzbudzuje (v intenciách prieskumu konania o ústavnej sťažnosti) pochybnosti o ústavnej udržateľnosti záverov najvyššieho súdu.

23. Ústavný súd podotýka, že sťažovatelia napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 131/2019 z 21. novembra 2019 a ani napadnuté uznesenie najvyššieho súdu č. k. 7 Cdo 353/2021 z 28. februára 2022 nepriložili ako prílohu k svojej ústavnej sťažnosti, a to napriek zneniu § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd už sťažovateľov nevyzýval na predloženie napadnutých rozhodnutí ako príloh ústavnej sťažnosti, pretože uvedený nedostatok sa vo veci sťažovateľov netýkal len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale aj esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti (nedostatok právomoci na prerokovanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a absencia, resp. ústavnoprávna nedostatočnosť odôvodnenia ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu) a samotné fyzické doplnenie predmetných rozhodnutí by preto už v tomto prípade nemalo žiadny význam.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu